➢ *REPORTÁŽ*

Spanilá jazda drezín „Čango"

22. septembra 2007 sa uskutočnila akcia s názvom „Spanilá jazda drezín Čango". Na slovenské pomery išlo o akciu pomerne ojedinelú, o to viac však zaujímavejšiu. Trať Piešťany – Vrbové ožila po rokoch aspoň na jeden deň iným spôsobom, ako len s určením na demontáž koľajových polí. Stručne by som preto rád informoval o tejto vydarenej akcii, ktorej naviac prialo aj počasie.

Samotná akcia mala predstavovať jazdy motorových drezín medzi Piešťanmi a Vrbovým, šliapacích drezín na vymedzenom úseku v Piešťanoch a niekoľkých sprievodných akcií (vystúpenie folklórnych skupín, jazda na koni alebo voze ťahanom koníkom apod.).

Program začal v sobotu o desiatej hodine na improvizovanej zastávke pri hypermarkete TESCO (položené dva betónové panely pri železničnom priecestí). Cestovný poriadok bol provizórne umiestnený na výstražnom kríži priecestia. Po úvodných slovách organizátora a pozvaných hostí čestný prednosta odpískal otvorenie akcie – či skôr na odchod do akcie... Prvý odchod motorových drezín o 10:30 bol vyhradený pre pozvaných hostí – najmä zástupcov vedenia zainteresovaných miest a obcí (Piešťany, Trebatice, Krakovany, Vrbové). Ďalšie plánované odchody o 12:00, 13:00, 14:00 a 15:00 už boli určené aj pre verejnosť. Cestovný poriadok však nepočítal s obedňajšou prestávkou určenou najmä pre obslužný personál drezín, čo spôsobilo zrušenie odchodu o 14:00.

Keďže jazda drezínami bola zadarmo (ako dobre to v dnešnej dobe znie), využili to cestujúci až do vyčerpania kapacity každej jazdy. Vychutnať si takmer sedemkilometrovú jazdu najmä v otvorenej drezíne – to bol skutočne zážitok (jazda obidvoma smermi predstavovala 14 km!). Rovnako budú isto dlho spomínať ľudia, ktorí využili možnosť odviesť sa na šliapacích drezínach, pre ktoré bol vymedzený priestor medzi zastávkou pri hypermarkete a vchodom do žst. Piešťany.

Okrem programu v Piešťanoch vítalo niekoľko ľudí drezíny aj v ostatných staniciach a zastávkach na trati – v Krakovanoch dokonca umelecký súbor v krojoch. Trať však jasne naznačovala jej sporadické využívanie. Koľajnice sa ťažko hľadali v tráve, nastohované koľajové polia vo Vrbovom vytvárali zmiešané dojmy z inak nádhernej zelene vynikajúco osvetlenej jesenným slnkom z nebesky modrej oblohy bez mrakov. Aj atmosféra v Trebaticiach pripomínala klasickú dedinskú stanička a zastávka v Krakovanoch obdobie budovania zastávok v 30. a 40. rokoch 20. storočia.

Jazdy medzi Piešťanmi a Vrbovým sa uskutočňovali v skupinovom odchode štyroch drezín (Warszawa, Š 1202, drezína pána Kováča a nákladná drezína) vo vzájomnej vzdialenosti 150 m. Priecestia cez frekventované cesty kryli dobrovoľníci. Drezíny sa pri priecestiach čakali, aby bolo priecestie pre automobily blokované minimálny čas. Drezíny Warszawa a Š 1202 museli byť ručne otáčané o 180 stupňov aj v Piešťanoch, aj vo Vrbovom. Všetko sa to dialo pod dozorom Ing. Jiřího Kubáčka, CSc., ktorý svojimi dlhoročnými skúsenosťami v uskutočňovaní historických železničných jázd presne vedel, čo, kedy, kde a ako. Osobne riadil aj drezínu Warszawa počas celej akcie a vďaka nemu mohli vzniknúť aj fotozastávky na trati.

Drezíny

Kto do Piešťan 22. septembra prišiel, mal možnosť pozrieť sa alebo aj previesť niekoľkými drezínami rôznych druhov a veku. Motorové drezíny, ktoré boli celkom 4, zabezpečovali dopravu medzi Piešťanmi a Vrbovým. Dve drezíny vznikli úpravou pôvodne cestných automobilov. Warszawa DMV 73-014 prišla priamo z Múzejno-dokumentačného centra ŽSR v Bratislave a Škoda 1202 Dm-4-47042 zo Spišskej Novej Vsi (kde ju tiež udržujú a prevádzkujú „miestni"). Jazda v nich je podobná jazde klasickým automobilom, len veľa ľudí má otázku: „A na čo je volant?"

Inak už pôsobila nákladná drezína, ktorá nemala žiadnu kabínu a cestujúci tak sedeli na upravených sedadlách pod širim nebom. Bolo to ideálne miesto na zbieranie mušiek do úsmevu... K drezíne sa použil aj prívesný vozík, tiež upravený na dopravu osôb. Prvú jazdu vlastne „drezínového vlaku" doplňoval ešte jeden prípojný vozík vyrobený v Strednom odbornom učilišti elektrotechnickom a strojárskom v Piešťanoch práve pre túto trať.

A konečne viac šliapacím dojmom pôsobila motorová drezína DM 904.001 pána Juraja Kováča z Hradca nad Svitavou, ktorá okrem motorického pohonu umožňovala aj jazdu pomocou šliapacích pedálov.

Čisto šliapacie drezíny slúžili individuálnemu jazdeniu na vyhradenom úseku medzi hypermarketom a stanicou Piešťany (bez zachádzania do stanice, v ktorej stále prebiehajú rekonštrukčné koridorové práce). Prezentovala sa tu šliapacia drezína vyrobená v Strednom odbornom učilišti elektrotechnickom a strojárskom v Piešťanoch pre túto trať spolu s už spomenutým prívesným vozíkom k drezíne. Ďalej tu boli ďalšie dve šliapacie drezíny z múzejno-dokumentačného centra ŽSR a ešte jedna šliapacia drezína vyrobená opäť v Strednom odbornom učilišti elektrotechnickom a strojárskom v Piešťanoch vybavená pneumatikami jazdila po ceste. S ňou sa tiež uvažuje upraviť ju na možnosť jazdenia po koľajniciach.

O trati Piešťany – Vrbové

Ešte niečo k využitiu, resp. nevyužitiu trate Piešťany – Vrbové v budúcnosti. Na trati nefunguje pravidelná osobná ani nákladná doprava. V súčasnosti jediné využitie je ako demontážna základňa koľajových polí z „koridorovej" trate. To však neznamená, že je nutné trať zrušiť. Ponúknutá a vyskúšaná možnosť zavedenia sezónnej prevádzky cyklodrezín jej dáva nádej na ďalšiu budúcnosť, možno aj v spojení s klasickou cyklotrasou. Dĺžka trate a výškový profil ju priam predurčujú pre využitie cyklodrezínami. Ale to nemusí byť jej jediné využitie.

Pokiaľ by napríklad prišiel do uvedenej oblasti investor, ktorý vyžaduje železničnú vlečku, mohla by sa trať využívať napr. v pracovné dni ako obyčajná vlečka pre nákladnú dopravu a napr. každú letnú nedeľu ako cyklotrasa pre šliapacie drezíny.

Ďalšou možnou alternatívou môže byť aj kombinácia prevádzky cyklodrezín a klasických historických vlakov vedených ...

...pokračovanie na str.5

● Pošas spanilej jazdy drezín prechádali cez Krakovany skutočne unikátne vozidlá. **Foto:** L. Žitnanský

Spanilá jazda drezín... *dokončenie zo str. 4*

napr. parnými rušňami. Veď máme na Slovensku nejakú čisto muzeálnu normálnerozchodnú trať? Vzdialenosť od Bratislavy tiež nie je bezvýznamná (ak sa podarí koridor dokončiť, tak by cesta Bratislava – Piešťany nemala trvať rýchlikom dlhšie ako niečo cez hodinu).

Tiež nereálnou nemusí byť možnosť zavedenia pravidelnej osobnej dopravy, ale nie takej, na akú sme zvyknutí, ale napr. formou použitia ľahkých koľajových „autobusov", ktoré nemusia spĺňať technické parametre železničných vozidiel. Tento problém vzniká napr. pri súbežnom používaní železničných tratí v oblasti miest električkami a klasickými železničnými vlakmi, ale keďže by tu klasické železničné vozidlá neboli prevádzkované, tento problém odpadá. Použitie ľahkého koľajového vozidla na báze električky alebo doslova „koľajového autobusu" môže znížiť prevádzkové náklady na únosnú čiastku, aby pravidelná osobná doprava nebola neúmerne stratová.

Stále to však naráža na skĺbenie všetkých zainteresovaných zložiek, akými sú majitelia dráhy, eventuálni dopravcovia a kontrolné orgány, aby došlo k východisku zo situácie, ktorá na území Slovenska ešte nebola riešená. Zatiaľ najbližšie tomu je asi Čiernohronská železnica, ktorá má zavedenú pravidelnú turistickú dopravu a pokusy sa uskutočňujú aj na poli pravidelnej nákladnej a osobnej dopravy. Ide však o izolovaný systém daný rozdielnym rozchodom (760 mm).

Trať Piešťany – Vrbové však môže byť napr. prvou normálnerozchodnou muzeálnou železnicou na Slovensku. Veď podobné trate čaká zvyčajne likvidácia (Kvetoslavov – Šamorín, Devínske Jazero – Stupava a pod.) a na dlhé trate (cez 20 km) nepomerne rastie výška nákladov na ich vlastnú údržbu. Poloha medzi dvoma mestami Piešťany a Vrbové a pomerne blízkosť obcí Trebatice a Krakovany ponúka možnosť kapacitného využitia trate napr. uvedenými šliapacími drezínami. Tiež je tu už spomínaná blízkosť k Bratislave. Chce to však premýšľať a hľadať východiská zo súčasnej situácie, kedy je jednoduchšie trať zrušiť ako hľadať možnosti zavedenia zvláštneho druhu dopravy...

Záver

Stručne napísané – akcia dopadla výborne. Postupne sa získavajú skúsenosti (napr. potreba označenia zastávok, zlepšenie prístupových ciest, tvorba cestovného poriadku s obedňajšou prestávkou a pod.) a železnica si opäť hľadá svoje miesto medzi ľuďmi, pre ktorých vlastne bola postavená. Vodiči áut križujúcich trať sa nestačili čudovať, že čo to tu ide. Na vlak už nie sú zvyknutí a je to vidieť najmä na priecestiach, na ktorých často ani nespomaľujú, nie to sa ešte pozerajú, či náhodou ide vlak!

Pred organizátormi je však ešte veľa práce, aby železnicu zachránili. Podľa ich slov však mienia v organizovaní podobných akcií pokračovať, či už vo väčšom alebo v menšom rozsahu. Možno sa podarí ešte tento rok s drezínou na trať vyraziť.

Poďakovanie patrí nielen organizátorom, ale aj sponzorom, majiteľom a prevádzkovateľom drezín, dobrovoľníkom, ktorí zabezpečovali bezpečnosť, účinkujúcim, hosťom a aj samotným cestujúcim, bez ktorých by nebolo možné celú akciu zorganizovať v takom rozsahu, v akom sa uskutočnila!

Marko ENGLER

Nábor do detského folklórneho súboru

Detský folklórny súbor Krakovanček vyhlasuje nábor pre nových členov!

Detský folklórny súbor Krakovanček vznikol v januári 2004. Od svojho vzniku sa každoročne prezentuje na folklórnych slávnostiach v Krakovanoch. Aj napriek krátkemu pôsobeniu sa už v súbore vystriedalo niekoľko členov. Súbor sa v tomto roku prvýkrát zúčastnil regionálnej súťaže detských folklórnych súborov v Križovanoch, odkiaľ postúpil na krajskú súťaž v Skalici. Úspešne reprezentoval obec Krakovany, jej kroj, zvyky a tance.

Milí rodičia, ponúkam vám možnosť prihlásiť svoje dieťa do detského folklórneho súboru Krakovanček. Deti sa naučia nielen zvyky a tance vlastného regiónu, ale aj správne držanie tela, ohybnosť a rytmiku. Získajú správne návyky a naučia sa aj tanečné motívy a tance iných oblastí Slovenska. Prihlásiť sa môžu deti od 4 rokov /prípadne mladšie, podľa záujmu a vyspelosti dieťaťa/ každý piatok o 17.30 hod v kultúrnom dome v Krakovanoch. Bližšie informácie u vedúcej súboru Mgr. Zuzany Snohovej /tel: 0905/248830/ alebo u Jarky Kubranovej.

Zuzana SNOHOVÁ

